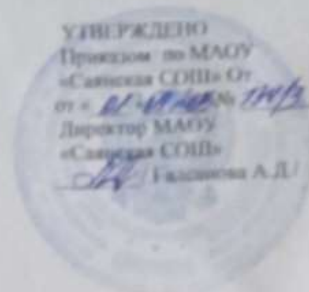

Министерство образования и науки Республики Бурятия
Муниципальное образование «Окинский район»
Муниципальное автономное общеобразовательное учреждение
«Саянская средняя общеобразовательная школа»

РАССМОТРЕНО
на заседании МС
Протокол № _____
« ____ » _____ 2023 г.

СОГЛАСОВАНО
Заместитель директора по УВР
« ____ » _____ / Жуусова Э.К. /
2023 г.

Рабочая программа
по бурятской литературе
для 7 класса
2023-2024 учебный год

Составитель: учитель бурятского языка и литературы

Галсанова Баярма Даниловна

с. Саяны, 2023

Тайлбари бэшэг (пояснительная записка)

Рабочая программа разработана на основе: Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации» от 29.12.2012 г, Федерального государственного образовательного стандарта основного общего образования, утверждённого приказом Министерства образования и науки Российской Федерации от 17.12.2010 № 1897, Концепции духовно-нравственного развития и воспитания личности и гражданина России, Фундаментального ядра содержания общего образования, Примерная рабочая программа учебного предмета «Родная (бурятская) литература» для общеобразовательных организаций с обучением на родном (бурятском) языке 5-9 классы (от 04.02.2020г № 1/20), авторы-составители: О. Б. Бадмаева, Л.С. Ширапова. Основной образовательной программы основного общего образования МАОУ «Саянская СОШ», Календарно - тематический план ориентирован на использование учебника: С.А.Ошорова, С.С.Балданова «Буряад литература» книга-хрестоматия 7 класса, в двух частях, Улан-Удэ, «Бэлиг» 2018 г.

Түрэл хэлэээ мартаһан үхибүүдтэ буряад хэлэ шудалхаһаа гадна, республика дотор ажаһуудаг бұхы яһатанда зааха эрилтэ гаранхай.

Буряад литератураар нурагшадые уран зохёолтой танилсуулха, тэдэниие шэнжэлэн анализ хүүлжэ һургалга уншалгын методикодо тон орёо асуудалнуудай нэгэн болоно. Юуб гэхэдэ, уран зохёолой бүхы компонентнуудынь (идейнэ-тематическа үндэһэн, композици, хэрэглэгдэһэн уран аргууд) дундаа нягта холбоотой, бэе бэеһээ дулдыданги байдаг.

Уран зохёол шэнжэлэлгын **зорилгонууд:**

1. Уран зохёолшын ажабайдалтай танилсуулга, тэрэнэй зохёохы замда һонирхол, зохёолнуудынь уншаха эрмэлзэл түрүүлхэ.
2. Уран зохёол сэдхэл зүрхөөрөө (эмоциональна) хадуун абалгада бэлэдхэл ябуулха.
3. Уран зохёолой удха ойлгон абахадань һаад ушаруулха үгэнүүдэй, уран найруулгануудай лексическэ удха шанар тайлбарилха (илангаяа онсо нюотаг хэлэнүүдэй үгэнүүдые).

Уран зохёолой удха анализ хэлгын гол шэглэлнүүд:

1. зохёолой тодорхой удха элирүүлгэ (үйлын хүгжэлтэ, сюжет);
2. уран зохёолой композици дээрэ хүдэлэлгэ;
3. хабаадагша нюурнуудай абари зан, аяг ааша элирүүлгэ,
4. зохёолой гол удха элирүүлгэ.

Уран зохёолой анализ хэдэн янзаар хэжэ болохо. Тэдэниие тус тустань хаража үзэе:

Стилистическэ анализ. Уран зохёолдоо автор хэлэнэй ямар аргуудые хэрэглэб гэжэ элирүүлгын анализ. Зохёол соо хэлэгдэһэн художественно образые зураглан харуулһан үгэнүүдые контекст соонь элирүүлхэ аргагүй шухала, юундэб гэхэдэ, үгэ олон удхатайгаар хэрэглэгдэһэн байжа болохо.

Проблемнэ анализ. Проблемнэ асуудалнууд художественно текстын тодорхой элементнүүдые зохёолой удхатай холбоно. Проблемнэ асуудал проблемнэ ситуацида болгохо гэбэл зүрилдөөндэ анхарха, олон янзын харуунуудые зэргэсүүлхэ хэрэгтэй.

Уйлын хугжэлтын анализ. Зохёолой сюжет болон тэрэнэй элементнүүд (эпизод, бүлэг г.м.) дээрэ хүдэлмэри болоно.

Һурагшадай уран зохёолой узэлгын хэшээлдэ олон тоото дадалтай, шадабаритай болохын тула багша эрилтэнүүдые табижа хүдэлнэ.

Һурагшадай мэдэсэ, шадабариды табигдаха гол эрилтэнүүд.

Һурагшад 7-дохи класс дүүргэхэдэ нимэнүүд шадабаритай болон дадалтай болохоһоо гадна, һураха арга боломжотой болоно.

Предметнэ дүнгүүдын гэхэдэ:

- уран зохеолшын зохеол соогоо бэшэһэн уран зураглалые хөөрэжэ;
- уран зохеолшын зураглаһан зурагыг ухаан бодолдоо, сэдхэлдэ бии болгожо;
- үзэжэ байһан зохеолой гол шухала үйлэнүүдые (эпизодуудыг), үйлэдэгшэ нюурай хэлэһэн үгэ, хэрэг г.м. бусад олон юрын үйлэнүүдһээ илгажа;
- зохеол соохи үйлэнүүдэй болоһон шалтагааниие, сагыг, тэрэнэй хойшолонгыг элирүүлжэ;
- үзэжэ байһан зохеолой геройнууд тухай, тэдэндэ авторай ямараар хандажа байһыг хараадаа абан, һурагша бэшэмэл өөрын бодомжолго зохоожо;
- Уран зохёолой сэдэб ойлгожо, уншаһан текстынгээ гол удха хөөрэжэ;
- Текст соохи уран аргуудыг оложо;
- Уншаһан зохёолойнгоо жанр элирүүлжэ шадаха.

Һуралсалай түсэблэһэн дүнгүүд

Орион тойрониие шудалха шадабари (познавательные УУД):

- шухала хэрэгтэй мэдээсэлнүүдые бэдэржэ, компьютер болон интернетэй хүсөөр мэдээнүүдые оложо, хэрэглэжэ шадаха;
- шүүмжэлэл, шэнжэлэл хэжэ, дутаг дундануудыг элирүүлжэ; хэһэн ажалдаа арга боломжонуудыг тааруулжа, шалгалта, сэгнэлтэ үгэжэ шадаха; юумыг сасуулжа, тааруулжа, шалтаг хойшолоной холбоо байгуулжа, бодолоо удаа дараалуулан һубарюулжа шадаха;
- монологическа хэлэлгэ һайнаар хэрэглэжэ, өөрынгөө һанамжа ойлгосотойгоор хэлэжэ, тэрэнээ ойлгуулжа, баримталжа, хамгаалжа шадаха.

Үхибүүнэй өөрын хугжэлтын дүнгүүд (личностные результаты)

- буряад хэлээ буряад арадай үндэһэн-болбосоролой нангин баялиг гэжэ ойлгохо;
- түрэл хэлэндэ дуратайгаар, хүндэтэйгөөр хүмүүжэхэ;
- хэлэнэй баялыг өөрынгөө хэлэлгэдэ хэрэглэжэ, бодожо байһан бодолоо тэрэнэй хүсөөр хэлэжэ шадаха.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- бэе бэе шагнажа, дуулажа шадаха; хэлэнэй аргууды хэлэлгэдээ хэрэглэжэ, өөрынгөө хараа бодол хэлэжэ шадаха;
- бэшэг дээрэ, аман хэлэлгээрээ хэрэгтэй мэдээсэл дамжуулжа шадаха;
- асуулта хэжэ, хүнэй ханал бодол ба өөрынгөө ханамжа хэлэжэ шадаха;
- хэжэ байһан юумэнэйнгээ зорилгонууды, хамта дүүргэхэ ажалайнгаа түсэбүүды, яажа тэрээнээ дүүргэхы элирхэйлжэ шадаха;
- олоһон мэдэсээрээ нүгөөдэтээ хубаалдажа, үрэ дүнтэй бодол абаха; – бэе бэе хүндэлжэ, нүгөөдэдөө анхаралтайгаар хандаха.

Бэе гуримшуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):

- олоһон мэдэсэһэн уламжалан, үшөө мэдэхэгүй юумэн тушаагаа зорилго табиha;
- түсэблэлгэ, удаа дараалуулан хоорондын зорилгонууды табиha, ямар дүндэ ерэхээ уридшалан мэдэхэ;
- сэгнэлтэ хэхэдээ, юу ойлгоһоноо, үшөө юу ойлгожо абахабиб, хэр зэргэ шанартайгаар ойлгообиб гэжэ, хэһэн ажалаа сэгнэжэ шадаха;
- эрмэлзэл зоригоо суглуулжа, бэрхэшээлнүүды дабажа шадаха.

Литературна уншалгаар шадабари (предметные результаты):

- уран зохеолшын зохеол соогоо бэшэһэн уран зураглалы хөөрэхэ;
- уран зохеолшын зураглаһан зурагы ухаан бодолдоо, сэдхэлдээ бии болгохо;
- үзэжэ байһан зохеолой гол шухала үйлэнүүды (эпизодууды), үйлэдэгшэ нюурай хэлэһэн үгэ, хэрэг г.м. бусад олон юрын үйлэнүүдһээ илгахэ;
- зохеол соохи үйлэнүүдэй болоһон шалтагания, сагы, тэрэнэй хойшолонгы элирүүлхэ;
- үзэжэ байһан зохеолой хэлэнэй уран аргууды, байгаалин зураглалнууды текст сооһоо илгахэ;
- зохеолой идеяны болоод уран хайханай талы харуулалгада сюжетэй зүйлнүүдэй (үйлын хүгжэлтын эхин, үйлын уялдалга, үйлын хүгжэлтын эгээл дээдэ шата) үүргэ болон гол проблематика элирүүлхэ;
- үзэгдэжэ байһан зохеолнуудай байгуулгын (композициин) зүйлнүүды илгахэ;
- зохеолой удха задалан харуулхадаа, геройн үүргэ ба геройдо үгэһэн авторай сэгнэлтэ эли тодо болгохо;
- зохеолой геройнуудай өөр өөрын ба бултандань хабаатай шэнжэнүүды тодорхойлон, характеристикэ үгэжэ, тэдэндэ авторай ямараар хандажа байһы элирүүлхэ зорилготойгоор геройнууды зэргэсүүлхэ;
- уран зохеолнуудай текст лирическэ, эпическэ, драматическа жанрай байһаарнь тэдэниень хараадаа абажа, тодоор, уранаар уншаха;
- уран зохеолой геройнуудта характеристикэ үгэхэ сложно түсэб табиha;
- үзэжэ байһан зохеолой геройнууд тухай, тэдэндэ авторай ямараар хандажа байһы хараадаа абан, хурагша бүхэнэй, бүхы хурагшадай зэргэсүүлһэн аман гү, али бэшэмэл өөрын бодомжолготой сочинени (сочинени-рассуждени) зохохо;
- монологическа хэлэлгэ хайнаар хэрэглэжэ, өөрынгөө ханамжа ойлгосотойгоор хэлэжэ, тэрэнээ ойлгуулха, баримталха, хамгаалха;

- түсэб табижа, тэрэ тоодо тезиснэ түсэб, мүн литературна-критическэ статьянуудаар конспект бэшэхэ;
- нэгэ гү, али хэдэн материалнууд дээрэ үндэһэлэн, литературна темээр элидхэл, соносхол (сообщени) гү, али реферат бэлдэхэ;

Формы организации деятельности обучающихся:

Фронтальная, групповой (хоёр-хоёроороо), индивидуальная, коллективнэ (хамтын)

Формы контроля освоения обучающимися содержания курса:

1. Текущий контроль: сээжээр асуулга, бэеэ даагаад хүдэлмэри, тестнүүд
2. Промежуточный контроль: шалгалтын хүдэлмэри, тест

Описание места учебного предмета в учебном плане:

Базисна учебно планай түсэбөөр неделя соо 2 саг үгтэнэ, 34 неделя, жэл соо хамтадаа 68 саг.

Бэлүүлхэ болзор ба шата– 202 - 202 хуралсалай он, 7 класс

ПРОГРАММЫН БҮРИДЭЛ БА УДХА:

Герой-характер-образ

Оршол (1 саг)

Литературна зохёол соохи уран найханай образ ба образность. Хүнэй образ. «Герой», «абари зан» тухай ойлгосо. Эпос драма хоёр соо характер зохёон байгуулха принципүүд. Лирическэ герой.

Үльгэрэй герой (8 саг)

Буряад арадай «Айдуурай Мэргэн» гэхэн үльгэр. Энэ үльгэр соо хүнэй образ зураглалга. Үльгэрэй геройдо арад зоной үгэһэн сэгнэлтэ. Буряад арадай үльгэрнүүд соохи заншалта болошоһон образуудай байгуулга. образуудайнь илгаа. Арадай аман ба уран найханай бэшэмэл зохёолнууд соо зураглагдаһан геройнуудай абари зан.

Шажан мүргэлэй үндэхэтэй зохёол (3 саг)

Ринчен Номтоев. «Аршаанай дунгал». Зохёолой үндэхэн, удха, хургаал, байгуулгынь тухэл маяг. (Алтан гадаһан : хрестомати. - Улаан-Үдэ : Бэлиг, 2008.) «Үльгэрэй далай. Бурхан багшын түүхэ-намтар». 5—10-дахи бүлэгүүд. Зохёол соо үгтэхэн ажамидаралай хургаал. Зохёолой героие зураглалга. (Үльгэрэй далай / Г. ба Ц. Чимитовүүдэй оршуулга. - Улаан-Үдэ: «Республикын хэблэлэй үйлэдбэри» гэхэн бүлгэмэй хэблэл, 2006.)

Буряад арадай XVIII-XIX зуун жэлнүүдэй бэшэмэл зохёолнууд (6 саг) Энэ үеын буряад арадай бэшэмэл зохёолнууд соо хүнэй дүрэ шарай зураглалга.

Бальжан хатанай туужа. Туд домог соо буряад арадай уг гарбал тухай хэлэгдэхэниинь. Энэ домогто адирхуу удхатай домогуудай дэлгэрхэниинь. Иимэ жанрай зохёолнуудай онсо шэнжэ шанар. (*Алтай гадаһан: хрестомати. - Улаан-Үдэ: Бэлиг, 2008.*)

Вандан Юмсуновай бэшэхэн «Эрдэмтэ соохор моритой Эрилтэй хаан» гэхэн зохёол. Аман зохёолтой холбоонь. Эрдэмтэ соохор мориной шэдитэ үүргэ. Алтан Шаа Одхон Дангина хоёрой дүрэнүүд. (Алтан гадаһан : хрестомати. - Улаан-Үдэ : Бэлиг, 2008.)

Творческо мастерской (1 саг)

Арадай аман зохоёл ба уран найханай литература соохүниие, тэрэнэй абари зан зураглалга. Ньютагай материал хэрэглэлгэ.

Эпическэ зохёолой герой (1 саг)

Эпос литературынын род гээшэ гэхэн ойлгосо хүгжөөлгэ. Эпическэ зохёол соо хүниие зураглалга. Герой ба абари зан гэхэн ойлгосонуудые гүнзэгырүүлгэ. Геройн хэлэн, тэрэнэй үйлэ хэрэгүүд хадаа героие тодорхойлохо арга хэрэгсэлнүүд. Герой ба сюжет. Автор ба герой.

Хоца Намсараевич Намсараев. «Олзуурхуу Ондорёон» (2 саг)

Юмор ба сатира. Комическа эффект бии болгоходо жэжэ зүйлэй дүүргэдэг үүргэ. (Намсараев Х. Рассказууд. Повестьнууд- Улаан-Удэ : Бурят-монголой гүрэнэй хэблэл, 1957. - Т.1.)

Жамсо Тумунович Тумунов. «Талын бөргэд» (3 саг)

Уран найханай зохоёлнууд соо баатар зоригтониие зураглан харуулалга. Зохёолой герой ба уншалга. (Булагай эхин: хибдэй хрестомати. - Улаан-Удэ: Бэлиг, 2008.)

Балдан Насанович Ябжанов. «Хэрмэшэ» (3 саг)

Рассказ ба очерк. Зэргэсүлгэ, геройнуудта характеристика гэхын арга. Портрет ба хэлэн. Хүн ба байгаали. (Булагай эхин: хибдэй хрестомати. - Улаан-Удэ: Бэлиг, 2008.)

Творческо практикүм (1 саг)

Геройнуудые зэргэсүүлгэ. Литературна геройтой хөөрэлдөөн (бэшэг бэшэлгэ, һанаандаа бии бол гон хөөрэлдэхэ, геройн нэрэхэ бэшэг бэшэхэ, интервью абаха). Ондо ондоо сагуудай ба зохёолнуудай геройнуудай уулзалга. Литературна очерк зохёолго.

Классһаа гадуур уншалга (6 саг)

Владимир Жамбалович Тулаев. “Эсэгээ хүлээлгэ”. (Тулаев В. Эсэгээ хүлээлгэ. -Улаан-Уд : Бурядад номой хэблэл. 1990.)

Цокто Номтоевич Номтоев. “Шагжын хула”.(Номтоев Ц. Шагжын хула. — Улаан-Үдэ : Буряад үнэн. 2000.)

Чимит Цыдендамбаевич Цыдендамбаев. Түрэл нютагһаа холо (8 час).

Ч. Цыдендамбаевай намтар, зохёохы зам тухай мэдээн.

“Түрэл нютагһаа холо” гэжэ роман соо эрдэмтэ Д. Банзаровай намтар, эрдэмэй ажал тухай бэшэгдэһэниинь. Роман соо түрүүшын буряад эрдэмтын шэнжэлхэ ухаанай хүгжэн халбарһаниинь, хэһэн ажальень авторы уранаар зураглаһаниинь.

Д. Банзаровай эрдэмтэ болохо замда ород эрдэмтэд М. Ковалевский болон бусадай туһа.

Д. Банзаровай дүрэ. Тэрэнэй хурса бэлигтэй, түрэл арадтаа үнэн сэхэ, үетэн нүхэдтөө һайнаар хандадаг, үе сагайнгаа түрүү үзэл ойлгожо абахы оролдодог һайн һайхан шэнжэнүүдтэй байһыень үнэн зүбөөр харуулалга. Авторы харуул-һан тэрэ үеын буряад нютагай байдал.

Ардан Лопсонович Ангархаев. «Алтан»(4 саг)

Сюжет зохёолгын уран шадабари. Сюжедэй композици ба образай композици.

Туужын конфликтын үндэһэн. Нэрэ хүндэ тухай үнэн ба худал ойлгосо.

Романтическа характер тухай ойлгосо. (Ангархаев Л. Алтан. - Улаан-Үдэ: Бурядад номой хэблэл. 1977.)

Лирическэ зохёолой герой (1 саг)

Лирикэ тухай ойлгосо үргэдхэхэ ба гүнзэгырүүлхэ. Лирическэ зохеолой автор ба лирическэ герой. Лирическэ герой ба эпическэ зохеолой герой.

Н.Г.Дамдинов “Шэнхинээтэ наһад”

Д.А.Улзытуев “Хабартаа”

Л.Д.Тапхаев “Зүүн Саяан”, “Үбэлэй үдэшэ”Б.Н.Жанчипов “Буряаднай”

Г.Ж.Раднаева “Наран сэсэг”, “Ургы сэсэгби”, “Хүгшэн эжыдээ”

Д.Ш.Доржогутабай “Хара хүнэй-дура һэшхэл”

Матвей Рабданович Чойбонов. “М□нхын аршаанай м□нгэн ду□ал”. (Чойбонов М. М□нхын аршаанай м□нгэн ду□ал.-Улаан-□дэ: Бурядад номой хэблэл, 1996.)

Творческо мастерской (1 саг)

Хүнэй мэдэрэл ба лирикэ. Хүгжэм ба лирикэ.

Драматическа зохеолой герой (1 саг)

Зүжэгэй зохеолой гол нюур тухай юрэнхы ойлгосо.

Батомунко Пурбуевич Пурбуев .“Талын басаган” (4 саг)

Драма, литературна род гэһэн ойлгосонууды үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ. Драматическа зохеолой герой ба тэрэнэй характер бии болохо хэрэгсэлнүүд. Драма соо авторы үзэл суртал гаргаха арганууд. (Пурбуев Б. Шэлэгдэмэл зүжэгүүд.- Улаан –Үдэ: Бэлиг, 2006.)

Уншагдай конференци

Уран һайханай литература соо хүниие зураглан харуулалга. (1 саг)

**Буряад литератураар сэдэбүүдые үзэхэ түсэблэлгэ
(68ч)**

№	Сэдэб	Саг	Нара, үдэр	
			түсэбөөр	үнгэргэгдэһэн
I четверть		18		
1	Оршол. Литературна зохеол соохи уран хайханай образность.	1ч		
АРАДАЙ АМАН ЗОХЁОЛ				
2	Түүхэ домогууд	1ч		
3	“Балжан хатан” гэхэн түүхэтэ домог.	1ч		
4	“Балжан хатан” гэхэн домогой удхын ба уран хайханай анализ	1ч		
5	«Бабжа Барас баатар» гэхэн домог тухай	1ч		
6	«Бабжа Барас баатар»	1ч		
7	Творческо практикум: Түрэл нютагайм домогууд	1ч		
НУРГААЛАЙ УРАН ЗОХЁОЛ				
8	Эрдэни Хайбзун Галшиев – буряад арадайнгаа шэдитэн	1ч		
9	«Бэлиг-үн толи» - шэдитэ зүйл мэтэ	1ч		
10	Творческо практикум: Хамтадаа бидэ юунһээшье сухарихагүйбди	1ч		
БУРЯАД АРАДАЙ XVIII – XIX ЗУУН ЖЭЛНҮҮДЭЙ БЭШЭМЭЛ ЗОХЁОЛНУУД				
11	Буряад арадай XVIII – XIX зуун жэлнүүдэй бэшэмэл зохеолнууд	1ч		
12	Вандан Юмсуновой ажаябуулга, зохёолго. «Эрдэмтэ Соохор моритой Эрилтэй хаан».	1ч		
13	Эрилтэй хаанай гэрээд үгэ. Долоон хорото хүбүүдэй дүрэнүүд.	1ч		
14	Алтан Шаа Мүнгэн Шаа хоёрой хуби заяан	1ч		
15	Эрдэмтэ Соохор мориной, тэнгэришүүлэй шэдитэ үүргэ	1ч		
16	«Эрдэмтэ Соохор моритой Эрилтэй хаан» гэхэн үльгэрөөр хэшээл-проект	1ч		
17	Творческо практикум: Арадай аман зохёол ба уран хайханай литература соо хүниие, тэрэнэй абари зан зураглалга	1ч		
18	Классһаа гадуур уншалга	1ч		
II четверть				
БУРЯАД УРАН ЗОХЁОЛ		14		
Түрэл хэлэн				
19	Н.Г.Дамдинов. «Түрэл хэлэн, түрэхэн дайда»	1ч		
20	Д.А.Улзытуев. «Буряад хэлэн»	1ч		
21	Б. Батхуу. «Аялгата хайхан буряад хэлэмни»	1ч		
Хүн				
22	Д.Ц.Дамбаев. «Хүн тухай дуун»	1ч		
23	Г.Ц.Дашабылов. «Талын хүн»	1ч		
24	М.Ж.Самбуев. «Минии таабай»	1ч		
25	Ц-Д.Х.Хамаев. «Худалшан», «Мэхэлшэн»	1ч		
26	Литературна теори. Роман тухай ойлгосо	1ч		
27	Ч.Ц. Цыдендамбаевай намтар ба зохёохы зам.	1ч		

	«Банзарай хүбүүн Доржо» гэхэн романай гол удха			
28	Доржын хүршэнэр	1ч		
29	Доржын багшанар	1ч		
30	Мария Николаевна – энэрхы сэдхэлтэй эхэнэр	1ч		
31	Хоёр баяр тохёолдобо	1ч		
32	Класшаа гадуур уншалга	1ч		
	III четверть	22		
33	Творческо практикум: Р.С. Мэрдыеевэй «Доржо Банзаровай портрет» гэхэн зурагаар текст-зураглал бэлдэлгэ	1ч		
34	Литературна теори. Туужа тухай ойлгосо	1ч		
35	Д.О.Батожабайн намтар ба зохёохы зам. «Шалхуу Рабданай хөөрөөнһөө» гэхэн зохёолой гол удха	1ч		
36	Уран зохёол мүндэлбэ	1ч		
37-39	Рабданай нүхэд ба гэдэнэй уршагта ябадалнууд. Колхозой ажабайдалүхибүүдэй хуби заяанда. «Хүн болохо багаһаа, хүлэг болохо унаганһаа»	3ч		
40	Ц.Номтоевой намтар ба зохёохы зам. «Шагжын хула» гэхэн зохёолой гол удха	1ч		
41	«Наранай гараха зүг руу»	1ч		
42	«Түрэл хүрэгтөө»	1ч		
43	«Морин эрдэни» хэшээл - аяншалга	1ч		
44	Творческо практикум: Морин эрдэниин дүрэ буряад уран зохёолдо болон «Шагжын хула» гэхэн туужа соо	1ч		
45	Литературна теори. Хөөрөөн тухай ойлгосо	1ч		
46	Б.Н. Ябжановай намтар ба зохёохы зам. «Хэрмэшэ» гэхэн зохёолой гол удха	1ч		
47	Хэрмэшин эзэд	1ч		
48	Дүрбэн хүлтэ нүхэрэй дүрэ	1ч		
49	Творческо практикум: Солбон Ринчиновэй «Хүлээлгэ» гэхэн зураг хэрэглэн, хүбүүнэй нэрэхэ эсэгэдэнь бэшэг бэшэлгэ	1ч		
50	Ж.Т.Тумуновай намтар ба зохёохы зам. «Талын бүргэд» гэхэн зохёолой гол удха	1ч		
51	Мохошогүй зориг – дундаршагүй дуран	1ч		
52	Творческо практикум: Ц. Номтоевой «Шагжын хула», Б. Ябжановай «Хэрмэшэ» болон Ж.Тумуновай «Талын бүргэд» гэхэн зохёолнуудай геройнууд тухай «Эхэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үсын геройнуудай онсо шэнжэ»	1ч		
53-54	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ	2ч		
	IV четверть	16		
55	Литературна теори. Поэмэ тухай ойлгосо	1ч		
56	Н.Г.Дамдинов. «Талын дуун»	1ч		
57	Хэлэлгэ хүгжөөлгэ. Жаргал гээшэ юун бэ?	1ч		
58	Творческо практикум: А.Т.Твардовскийн	1ч		

	«Василий Тёркин»гэһэн поэмэ болон энэ «Талын дуун» гэһэн поэмэнүүдые зэргэсүүлгэ. Эдэ хоёр авторнуудай онсо шэнжэ харуулалга			
59	Литературна теори. Хошон үгэ болон сатира тухай ойлгосо	1ч		
60-63	Ц.Г.Шагжинай намтар ба зохёохы зам. «Будамшуу» гэһэн зохёолой гол удха	4ч		
64	Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэһэн зүжэг – шог зүжэглэмэл зохёол	1ч		
65-66	Творческо практикум: Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэһэн зохёолтой адли шанартай бусад зохёолнуудын	2ч		
67	Класшаа гадуур уншалга	1ч		
68	Проект «Нютагаймнай уран зохёолшод»	1ч		
	Бүхыдөө	68		

Нуралсалай методическа хангалга:

а) нурагшадай хэрэглэхэ литература.

1. С.А.Ошорова, С.С.Балданова “Буряад литература” Бэлиг 2018 он.
2. Ц.Б.Цыренова, М.Ш.Батуева «Булагай эхин» Бэлиг 2008 он.
3. Б.Б.Гомбоев «Наадангаа нурая» «Бэлиг» 2009 он.

б) багшын хэрэглэхэ литература

1. Бадмаева О.Б. «Теория и методика обучения бурятской литературе» Улан-Удэ 2009г.
2. Батажаргалай С. «Заяанаймнай заншал» Улан-Удэ 1999г.
3. Дампилова Х.Д. «Буряад литератураар тестнууд» Улан-Удэ 2001г.
4. Намжилон Л. «Оюун тулхюур»
5. Ц.Б.Цыренова, М.Ш.Батуева «Булагай эхин» Бэлиг 2008 он.

Интернет онол арга:

- <http://www.edu.ru> – Федеральний портал «Российское образование».
- <http://www.edu03.ru/>-Министерство образования и науки РБ
- <http://www.buryadxelen.org>
- <http://www.nomoihan.org>
- <http://www.ict/edu.Ru/> - Портал «Информационно-коммуникационные технологии в образовании».
- <http://www.Kpmo.iv-edu.ru/> – Сайт регионального комплексного проекта модернизации образования.

- <http://fcior.edu.ru/> - Федеральный центр информационно-образовательных ресурсов.
- <http://www.rikuo.ru/> – Сайт республиканского института кадров управления и образования.

Хабсаргалта № 1.

Ч.Ц. Цыдендамбаев «Банзарай хүбүүн Доржо»

1. Ямар үе саг зохёол соогоо харуулнаб?
2. Хаанаһаа хаана болотор ошодог байгааб?
3. Хамбышад гэжэ хэниие хэлэнэб?
4. Зохёолой гол герой хэн болоноб?
5. Хэн бэшээб, зохёолой нэрэ?

Хабсаргалта № 2.

Ж.Тумунов «Талын бүргэд»

1. Госпиталь руу солото партизан хэн гээд ерэнэн байгааб?
 - А. Баяр.
 - Б. Балын бүргэд.
 - В. Батько.
2. Талын бүргэд тухай хөөрэхыень Батькодо хэн дурадхааб? А. Нина Петровна.
 - Б. Лётчик хуубүүн.
 - В. Шархатагшад.
2. Талын бүргэд үнинэй хэн байгааб? А. Ангуушан.
 - Б. Адуушан.
 - В. Хонишон.
2. Тэрэ далая хумиһан ямар бүргэдтэл дайсанай урдаһаа орооб? А. Хадын.
 - Б. Талын.
 - В. Уулын.
2. Сухалаа хүрэхэдөө, Талын бүргэд юун шэнги шэрүүн болодог байгааб? А. Баабгай.
 - Б. Шэлүүһэн.
 - В. Арсалан.
2. Нина Петровна жаахан гартаа нимгэн сагаахан юу таһа адхажархёод байгааб? А. Буд.
 - Б. Пулаад.
 - В. Саарһа.
2. Ой модод сэрэгшэдые олон ямар юумэнһээ халхалааб? А. Аюулһаа.
 - Б. Дайсадһаа.
 - В. Уршагһаа.
2. Боецууд өөһэдынгөө юугээ мартажархёод, Батько тухай хөөрэлдэһөөр тарааб? А. Убшэн.
 - Б. Шарха.
 - В. Байдал.
2. Талын бүргэд Эхэ оронойнгоо түлөө юугээ үгэхөөр хододоо бэлэн ябааб? А. Ами наһаяа.
 - Б. Бээ.
 - В. Зүрхээ.
2. Талын Бүргэдэй найхан хара нюдэд өөрын хэнэй хара нюдэдтэл адляар Нина Петровнада харагдааб? А. Үбгэнэй.
 - Б. Эсэгын.
 - В. Хүбүүнэй.

2. Нина Петровна энхэргэнээр үбгэнөө тэбэрижэ, тэрэнэй наһаараа мартагдахагүй ямар хара нюдыень харааб? А. Урихан.
Б. Дулаахан.
В. Найхан.

2. «Талын бүргэд шэнги...» - саашань үргэлжэлүүлхэ.

Хабсаргалта № 3.

Ц.Шагжин “Будамшуу”

1. Горнии баянай хонишон үбгэнэй нэрэ.
А. Билдуу.
Б. Найдан.
В. Ёлбой.
2. Хонишон үбгэнэй басаган хэн гэжэ нэрэтэйб?
А. Гэрэл.
Б. Ямаахан.
В. Пиглай.
2. Гэрэл басаган хэды наһатай байгаааб?
А. 20-25 наһатай.
Б. 10-15 наһатай.
В. 17-19 наһатай.
2. Горнии бүхы наһан соогоо хэн болохоёо хүсэнэб?
А. Баян.
Б. Хонишон.
В. Ноён.
2. хонидоо адуулжа ябаһан басагыё хэн ооглооб?
А. Горнии.
Б. Ёлбой.
В. Найдан.
2. Горнии баянай харуу хяһуур, убайгүй зантай, шалхагар тарган һамганай нэрэ хэн бэ?
А. Гэрэл.
Б. Пиглай.
В. Сэсэг.
2. Найдан үбгэн хэды жэл соо Горниин хонидыё адуулааб?
А. 10 жэл.
Б. 16 жэл.
В. 20 жэл.
2. Найдан үбгэнэй инаг хайрата нүхэрэйн нэрэ хэн бэ? А. Пиглай.
Б. Ямаахан.
В. Сэсэг.
2. Гэрэлэй эжы ямар үбшөөр үбдэжэ наһа барашооб?
А. Ханяаданай.
Б. Зүрхэнэй.
В. Тахал үбшөөр.
2. Горнии Найданаар үдэрэй хэды мүнгөөр хонидоо адуулгадаг байгаааб? А. гурбан.
Б. табан.
В. Арбан.
2. Будамшуу хүбүүн Аха Захааминаар хэн гэжэ нэрлүүлдэг бэ? А. Буруушан Бургалдай.

Б. Түбжөөн хүбүүн.

В. Аляя Шараб.

2. Нормни баян хэды хонитой байгааб? А. Нэгэ мянга. Б. Хоёр мянга.

В. Дүрбэн мянга.

2. Гэрэлэй эсэгэ хэн гэжэ нэрэтэйб? А. Найдан.

Б. Ёлбой.

В. Нормни.

2. Нормни баян Гэрэлые хэндэ үгэхэ гэнэб? А. Билдууда.

Б. Будамшууда.

В. Ёлбойдо.